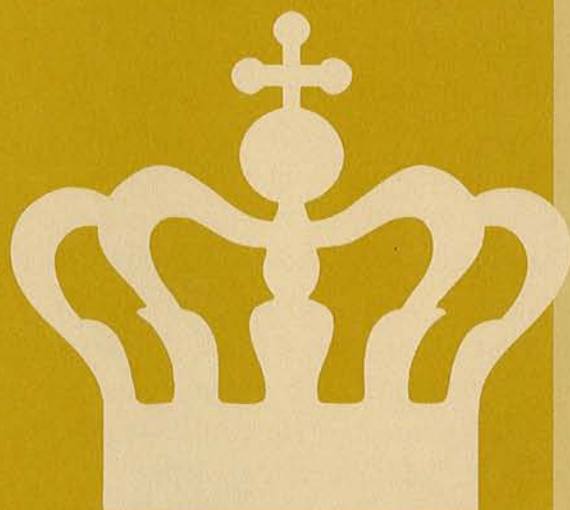

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2009

Skriftlig del

Teksthæfte

Læseforståelse 2

Delprøve 2A: Land og by

Delprøve 2B: Motion i arbejdstiden

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.
Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: Ingen
- Tid: 70 minutter

Gedser lukker 2038

Af Kristian Herlufsen og Therese Dons Christensen

Siden 1960 er befolkningstallet i Danmarks sydligste by faldet støt. I dag kommer der kun tog to gange i døgnet.

For enden af hovedvej E55 ligger Gedser Færgeshavn og Station. Skal man til byen Gedser, skal man dreje fra til venstre. Hver dag ankommer og afgår to regionaltog. I gennemsnit har fire passagerer dagligt taget toget fra Gedser til København de seneste seks år. Endnu færre er i det tidsrum ankommet til byen. Siden 1960 er befolkningstallet faldet støt, og hvis udviklingen fortsætter uændret, vil der i 2038 bo færre end 200 indbyggere i byen, og så vil den ikke længere kunne kalde sig en by. Men beboerne er glade for deres by. Og de håber på, at de billige huspriser kan få flere til at flytte derned.

Birgit Christiansen, som er børnehaveleder, fortæller: "Da jeg gik i skole hernede som barn, var der selvfølgelig mere liv i byen. Der var også betydelig flere butikker. Men jeg vil ikke sige, at Gedser ligefrem er uddøende i dag. Der sker ting hernede, og der er en optimisme. Blandt andet dengang vores skole blev nedlagt. Da var der en kampånd og et sammenhold, hvor det lykkedes at få friskolen op at stå. Men det, vi selvfølgelig mangler, er arbejdspladser, så der er noget at flytte herved efter. Jeg kunne godt ønske mig nogle flere børnefamilier og lidt flere kunder i butikken. Vi har dejlige naturområder hernede. Så det er et dejligt sted for børn at vokse op."

Sognepræst Søren Winther Nielsen siger: "Det vrimler med visioner for Gedser. Vi har nedsat en styregruppe, som skal give liv til byen, og meget peger i retning af, at vi skal have mere turisme, og så skal vi have noget erhvervsliv hertil. Man kommer jo ikke lige forbi Gedser, som man kommer forbi en anden by. Som følge deraf kan det godt være, at vi har været vant til at klare os selv. Her er masser af frivillige kræfter. Så byen er ikke døende. Tværtimod er det lige præcis i de her år, det går den anden vej. Vi har også tænkt på, om mon ikke de høje huspriser andre steder i landet kan få folk til at opdage, at der ligger en perle hernede. Du kan få to byggegrunde for 80.000 kroner og selv bestemme, hvordan dit hus skal se ud. Du har al den natur, du vil have, og om aftenen har du hele mælkevejen for dig selv."

Charlotte Mandel Rygaard er indehaver af en børnetøjsbutik, der sælger økologisk børnetøj. Hun fortæller, at hun og hendes familie købte hus i Gedser for ti år siden ligesom mange andre fra hendes årgang, der valgte at flytte tilbage til Gedser, da de skulle have børn.

"Vores tre børn kan cykle sikkert rundt, og vi bruger naturen meget. Vi går tit en tur i skoven, og der er ikke noget som en spontan tur på stranden med madpakker." Hun mener, at byens indbyggere skal

Foto: Polfoto.

prøve at skubbe mere gang i udviklingen, og nævner, at hun selv er gået med i styregruppen, fordi hun synes, det er vigtigt, at hendes aldersgruppe med småbørn er repræsenteret i diskussionerne om, hvordan byen skal udvikle sig.

Randi Rasmussen og Jørgen Bisbjerg, som også bor i Gedser, mener, der er flere tegn på, at byen ikke er døende:

“Der er ved at blive bygget nyt færgелеje, og snart indsætter Scandlines endnu en færge på overfarten. Byen er også ved at blomstre op igen. Samtidig har kommunen besluttet at gøre mere for yderkant-områderne, og Gedser er sammen med Fanø med i et projekt om egnsudvikling. Gedsers udvikling har altid været præget af bølgetoppe og bølgedale. Vi tror på fremtiden.”

Kilde: Samvirke, november 2007.

Byfolk rykker på landet

Af Birgit Straarup

Hvor det for ti år siden var folk med rødder i landbruget, der blev deltidslandmænd, er det i dag byfolk fra især København og Århus. Og det går rigtig godt for de fleste. I dag bliver ni ud af ti af de landbrugsejendomme, der handles i Nordsjælland, købt af folk, der hverken har landbrugsfaglig baggrund eller er vokset op på en gård. Dermed har mønsteret ændret sig fuldstændigt i forhold til for ti år siden, hvor de fleste deltidslandmænd var født på landet eller havde erfaring med landbrug.

Det går godt

Men det går godt på landbrugsejendommene, selvom ejerne kommer uden de store forudsætninger, mener centerchef i Nordsjællands Landboforening, Niels Peter Ravnsborg. Han siger hvert år velkommen til mellem 50 og 75 nye medlemmer, hvoraf de fleste nu kommer uden erfaringer med landbrug. Men med et stærkt ønske om at skifte en almindelig bolig ud med et mindre landbrug. "De vil tæt på naturen, bo et sted uden støj og have husdyr omkring sig. Mange kommer med en hest eller to, som de har haft opstaldet andre steder, men nu vil de gerne selv finde et sted med plads til hestene," siger han.

Niels Peter Ravnsborg har meget positivt at sige om den ny type deltidslandmænd: "De planter levende hegn, graver vandhuller og forskønner

ejendommene. Der bliver brugt mange penge, og det er en ny tendens," siger han. Hans erfaring er, at tæt ved 100 pct. holder fast, når de først har taget beslutningen om at flytte på landet.

Aktiv for landbruget

I Landbrugsraadet siger chefkonsulent Klaus Jørgensen, at det først og fremmest er omkring København og Århus, at byfolk flytter ind på mindre landbrug og bliver deltidslandmænd. "Og de er et aktiv for landbruget. For byfolkene har erfaringer med fra andre erhverv og kommer med nye indgangsvinkler til landbruget og produktionen. Samtidig kan vi se, at de blander sig med beboerne i deres nye lokalsamfund og gerne går forrest, hvis fx den lokale købmand står foran en lukning," siger Klaus Jørgensen.

Selvom det går godt for de nye deltidslandmænd, opgiver mange dog ifølge Niels Peter Ravnsborg at have husdyr bortset fra deres heste. "De undervurderer, hvor meget arbejde dyrene kræver, og opdager, at de ikke tjener noget på dem. Det er også svært fx at stå med en tyrekalv, som skal fanges ind efter en hel sommer på græs, når man ikke har prøvet det før," siger Niels Peter Ravnsborg.

Nordsjællands Landboforening holder med jævne mellemrum informationsmøder for folk, der har

Foto: L&M arkiv.

en drøm om at blive deltidslandmænd. "Der er en del regler, man skal kende. Og så bliver man jo selvstændig, samtidig med at de fleste har et lønmodtagerjob, så man skal sørge for at have sin privatøkonomi adskilt fra bedriftens økonomi," siger han.

Han mener ikke, at det behøver at koste mere at bo på en gård end i et parcelhus. For selvom gården måske koster mere, er der nogle skattemæssige fordele, som trækker den anden vej. "Men man skal

tænke på, at der altid er noget at lave, når man bor på landet. Og man skal ikke regne med at få noget for det. I givet fald er det meget lidt. Til gengæld behøver man ikke at gå til fitness," lover Niels Peter Ravnsborg.

Kilde: Århus Stiftstidende, 4. februar 2008.

Motion i arbejdstiden

I Odense Kommune gør ernæringsassistenterne gymnastik i arbejdstiden. De gør det i køkkenet midt i kartofler, frikadeller og 200 liter sovs.

Af Dorte Q. Geisling

Eva Nielsen er 52 år og arbejder som ernæringsassistent. Hun er (0) ... de syv minutters gymnastik, som de 30 køkkenarbejdere i Odense Kommunes Centralkøkken har dyrket hver dag i ca. halvandet år. »Når vi laver mad, laver vi til mellem 900 og 1000 mennesker. Du kan nok forestille dig, hvor store vores gryder er, og hvor (1) ... vores skuldre og arme bliver af at løfte gryderne. Så er det godt at få rørt musklerne,« forklarer Eva Nielsen, som i 22 år har lavet mad til pensionister.

Hun forklarer, at gymnastikken betyder, at hun nu ikke har så ondt i kroppen om aftenen. Den får (2) ... blodet til at rulle i de stakkels arme og skuldre og i ryggen og nakken, der skal holde til meget sådan en arbejdsdag. Og dagen efter igen.

Og noget tyder på, at gymnastik på timeløn er en god idé, også økonomisk, (3) ... antallet af sygedage er faldet i forhold til tidligere. Man ved (4) ... ikke med sikkerhed, om faldet skyldes gymnastikken. Det kan også være andre forhold, der spiller ind, som fx kommunens nye kostpolitik.

Det er ikke kun i Odense, der laves gymnastik. Flere andre steder i landet, som fx hos tekstilfirmaet Kvadrat A/S i Ebeltoft, er gymnastik også

et (5) ... på arbejdsleden. »Det er mindst 15 år siden, vi startede med gymnastik for de timelønnede med hårdt fysisk arbejde, men med tiden ville funktionærerne og andre også være med,« fortæller den administrerende direktør, Mette Bendix. Hun er den glade giver af to seancer gymnastik hver dag, formiddag og eftermiddag. »I starten blev medarbejderne lidt (6) ... , når der pludselig kom gæster i virksomheden, mens de stod og lavede gymnastik. Men nu er motionen et naturligt element,« forklarer direktøren.

Ikke kun medarbejderne, men også lederne (7) ... motion på arbejdspladsen. Det viser en stor undersøgelse af arbejdsgivernes holdning til sundhedsordninger på virksomhederne, som Ledernes Hovedorganisation lavede sidste år. Ifølge den mener flere og flere arbejdsgivere, at sund mad, rygepolitik og motion spiller en rolle for medarbejdernes præstationer på jobbet. Fx siger 83 procent af lederne, at indførelsen af sundhedsordninger har øget medarbejdernes tilfredshed og måske (8) ... også deres motivation.

Kilde: Samvirke, september 2007.